

ض

ضیاء الدین

== حسام الدین چلبی

ضیاء الدین

== یوسف بن عبدالرحمن جامی

ط

(۴۵۷) طالب آملی

در تذکره‌های شاعران بتفصیل ترجمه احوال وی آمده و خلاصه آن اینکه، وی از شعرای مقرر صاحب دیوان است و از مستعدان روزگار و در مصاحبت و مجلس آرائی کم نظیر. از ایران به هندوستان رفت و بسال ۱۰۱۰ به میرزاغازی امیرسند پیوست و بعد بدربار جهانگیر پادشاه راه یافت و از این پادشاه سمت و لقب ملک الشعرائی یافت. سرانجام خبطی بدساعتش راه یافت و در جوانی بسال ۱۰۳۰ در گذشت. صاحب ریاض الشعراء گوید که جمله خطوط را خوش می نوشت؛ و یک صفحه از مرقعی وقتی دیده ام (که شاید اکنون بکتابخانه مرکزی دانشگاه انتقال یافته باشد) بقلم کتابت متوسط، که اگرچه رقم طالب را ندارد، احتمال نزدیک بیقین میتوان داد که بخط خود وی باشد. این صفحه غزلی است که در صدر آن نوشته است: «لراقم» و در تخلص چنین: «بتنازم اربفلك، عیب من مکن طالب».

(۴۵۸) طالعی یزدی

دردوره جلال الدین محمد اکبر پادشاه (۹۶۳-۱۰۱۴) از یزد ایران به هندوستان رفت و در اکبرآباد (آگره) ساکن و بصحافی مشغول شد. بداونی در منتخب التواریخ گوید که شعری گفت و نستعلیق را خوش می نوشت.

(۴۵۹) طاهر همدانی - میرزا

کاتب نسخه اصل نامه دانشوران است. اصلاً از قریه کاج دره گزین بود و نستعلیق را خوش می نوشت.

از تاریخ تألیف المآثر والآثار (سال ۱۳۰۶) در دارالتألیف اداره انطباعات مشغول امر کتابت بود و در سال ۱۳۱۸ هجری قمری زیست.

۴۶۰ طاهر محمد هلالی

از کتابان گمنام قرن دهم و یک نسخه شرح گلشن راز، بخط وی در کتابخانه سلطنتی است، بقلم کتابت متوسط، بارقم و تاریخ: «تمت... بخط عبدالضعیف التحیف طاهر محمد هلالی، غفر ذنوبه و ستر عیوبه. سنه ۹۰۹».

طایر = حسنعلی خان شیرازی

۴۶۱ طبیعی

از نستعلیق نویسان قرن دهم و یازدهم عثمانی و بخط وی قطعه‌ای در مرقععی از کتابخانه روان کوشکوی استانبول است، بقلم نیم دودانگک جلی متوسط، بارقم: «مشقه الفقیر طبیعی الحسینی».

طراز = عبدالوهاب

طرب = محمد نصیر

طرفه = فرج الله محلاتی

طوبی = محمد حسین کاشانی

۴۶۲ طورمش زاده

از نستعلیق نویسان عثمانی و شاگرد سیاهی احمد بود و بقول میرزا سنگلاخ و سپهر، بسال ۱۱۲۹ در استانبول درگذشت.

از آثار خطوط وی دیده‌ام، یک کتبه روی سنگ در موزه اسلحه طوپ قاپوسرای استانبول، که بقلم دودانگک کتبه خوش نوشته است و رقم و تاریخ دارد: «حرره طورمش زاده فی سنه ۱۱۱۷».

۴۶۳ طهماسب اول صفوی - شاه

فرزند شاه اسمعیل اول سرد و دمان سلسله پادشاهان صفوی که بسال ۹۰۹ متولد شد و از سال ۹۳ تا ۹۸ در ایران سلطنت کرد و در جوانی به تربیت و تشویق اهل هنر می‌کوشید و کتابخانه دربار وی مرکز هنرمندان و دانشمندان بود و معروفترین خوشنویسان و نقاشان و مذهبیان و دیگر هنرمندان، در آن گرد آمده بودند. میرزا حبیب و تربیت گویند که در جوانی خطوط ثلث و نسخ و نستعلیق را خوب می‌نوشت و نقاشی نیز مایل بود.

در زینة التواریخ محمد رضی تبریزی آمده است که شاه طهماسب به خطاطی و نقاشی میل تمام داشت «چنانکه تاریخ خلد برین نقاشان آن عهد را که تعداد نموده حضرتش را سردفتر زیبانگاران شمرده...» و آثاری از خطوط وی دیده‌ام باینقرار:

یک نسخه گوی و چوگان عارفی بقلم دودانگک متوسط، که چنین رقم دارد: «تمت الکلمات بعون الملک الوهاب علی ید العبد المذنب المحتاج الی رحمة الله الغنی طهماسب الحسینی غفر ذنوبه بدار السلطنة تبریز، فی شهر سنه ۹۳۱، از برای حضرت قاضی جهان».

این نسخه که اصلاً جزو کتابخانه حظیره شیخ صفی‌الدین در اردبیل بوده، در جنگ روس و ایران بیگما رفته است و اکنون در کتابخانه عمومی لنین نگاهداری میشود.

دیگر قطعه‌ای است در مرقععی از کتابخانه دانشگاه استانبول بقلم نیم دودانگک متوسط، بارقم: «کتبه طهماسب الحسینی غفر الله ذنوبه» و مضمون آن رباعی ذیل است:

من باتو چنانم ای نگار ختنی کاندر غلطم که من توام یا تو منی
گرد ریمنی که با منی پیش منی ور پیش منی که بی منی در یمنی

البته اگر چه هم این قطعه و هم آن مثنوی خط بدی نیست؛ نمیتوان عنوان خط خوش بآنها داد، ولی باید متذکر بود که شاه طهماسب این گوی و چوگان را در سنین دوازده سالگی و در نخستین سال سلطنت پنجاه ساله خود نوشته است و شاید بعدها در خوشنویسی ترقیاتی کرده باشد.

ظ

(۴۶۴) ظفر علی هروی

میرزا حبیب ویرا از خوشنویسان نستعلیق و شاعر گرد معزالدین محمد کاشانی خوشنویس (متوفی سال ۹۹۰) دانسته است.

(۴۶۵) ظهوری

جز نورالدین محمد ظهوری ترشیزی شاعر است که نزدیک یک یکه قرن پیش از او می زیسته و کاتب گمنامی است از نیمه دوم قرن نهم و اوایل قرن دهم. بخط وی یک نسخه کلیات عبدالرحمن جاسی در کتابخانه سلطنتی است بقلم کتابت متوسط، با رقم و تاریخ: «کتبه ظهوری. تمت الكتاب بعون الملك الوهاب، بتاريخ شهر شوال سنة اثنی وتسعمائة».

ظهورالدین = بهرام میرزا صفوی

ظهورالدین = علی تبریزی - میر